

Tanzimat Dönemindeki Sanatçılar

NABIZADE NAZIM (1862-1893)

Servetifünun dergisinin ilk yazarlarından. Edebiyata şiirle başlamış, roman ve öykü türündeki eserleriyle tanınmıştır. Realizm akımından natüralizm akımına geçişin öncüsüdür. Eserlerinde anlaşılır bir dil kullanmıştır.

Eserleri:

Roman: Karabibik, Zehra

Öykü: Yadigarlarım, Haspa, Hala Güzel, Sevda, Zavallı Kız, Bir Hatıra, Seyyie-i Temasüh

Şiir: Heves Ettim

Karabibik: İlk köy romanıdır. Karabibik, Karadurmuş, Yosturoğlu, Sarı İsmail, Hüseyin, Huri, Koca İmam eserin kahramanlarıdır.

Zehra: Nabizade Nazım'ın psikolojik türde yazdığı eseridir. Realist özelliklerle yazılan eserde kahramanların betimlemesi oldukça etkilidir. Zehra, Suphi ve Sırrıccemal eserin kahramanlarıdır.

Namık Kemal

Ahmet Mithat Efendi

Ziya Paşa

İbrahim Şinasi

Muallim Naci

Recaizade Mahmut Ekrem

Şemsettin Sami

DİREKTÖR ALİ BEY (1844-1899)

Tiyatro ve mizah alanındaki çalışmalarıyla ve özellikle "Ayyar Hamza" adlı uyarlamasıyla tanınır.

Tiyatroları genelde komedi türündedir. Teodar Kasap'ın çıkardığı ilk mizah dergisi "Diyojen"de yayımlanan yazıları, Türk mizah edebiyatının o devirdeki en güzel örnekleri kabul edilir. En önemli özelliği, dilde sadeleşmeye, halk deyişi ve konuşma diline yönelmesidir. Klasisizm akımının etkisinde kalmıştır.

Eserleri: Tiyatro: Kokona Yatıyor, Tosun Ağa, Ayyar Hamza, Geveze Berber, Misafir-i İstiskal

Mizah: Lehçetü'l Hakayik (mizahi sözlük), Seyyareler (mizahi hikaye)

Gezi: Seyahat Jurnalı (Hindistan gezisi günlüğü)

ALİ SUAVİ (1839-1878)

Muhbir gazetesindeki yazılarında sade bir dil kullanarak Tanzimat Edebiyatı Dönemi'ndeki dilde Türkçülük hareketine öncülük etmiştir. Milliyetçilik düşüncesinin kökleşmesine çalışmıştır. "Sarıklı İhtilalci" olarak tanınmıştır.

Eserleri:

Ansiklopedi:

Hive Hanlığı ve Kamus-ül-Ulum vel-Maarif (Bilim ve Kültür Sözlüğü) adlı bir ansiklopedisi vardır.

AHMET CEVDET PAŞA (1822-1895)

Yazılarında sade bir dil kullanmıştır. Tarihçi ve hukukçu özellikleriyle tanınır. İyi bir vakavivüstür. (Tarih yazarı)

Eserleri:

Tarih: Kısas-ı Enbiya ve Tevarih-i Hulefa, Tarih-i Cevdet

Hukuk: Mecelle (Medeni Kanun niteliğindedir. Cumhuriyet'ten önceki Medeni Kanun'dur.)

Dil: Kavaid-i Osmaniye (dil bilgisi kitabı), Belagat-ı Osmaniye (Edebiyat bilgileri)

AGAH EFENDİ (1832-1885)

İlk defa posta pulu bastıran kişidir. Şinasi ile ilk özel Türk gazetesi Tercüman-ı Ahval'i çıkarmıştır.

FATMA ALİYE HANIM (1862-1936)

İlk kadın romancımız, ilk kadın felsefecimiz, ilk çeviri yapan, kadın haklarından ve kadın-erkek eşitliğinden ilk kez bahseden, hakkında ilk kez monografi yazılan yazarımızdır. En önemli eseri sayılan Muhadarat'ta bir kadının ilk aşkını unutamayacağı tezini çürütmek için yazmıştır.

Eserleri:

Roman: Muhadarat, Re'fet, Udi, Enin

Çeviri: Meram

Tarih: Kosova Zaferi-Ankara Hezimet

Felsefe: Teracim-i Felasife

ALİ HAYDAR (1836-1914)

Edebiyatımızda ilk trajedi yazarıdır. Cemiyet-i Kitabet adlı bir dernek kurdu.

Eserleri:

Trajedi: Sergüzeşt-i Perviz

Komedi: Rüya Oyunu

TEODOR KASAP (1835-1905)

İlk mizah Türkçe dergi olan Diyojen'i çıkarmıştır. Alexandre Dumas Pere'den Monte-Kristo çevirisi de ilk roman çevirilerindedir. Karikatür yüzünden tarihimizde hapse giren ilk kişidir.

Eserleri:

Oyun: Pinti Hamit, İşkilli Memo, Para Mesleği

YUSUF KAMİL PAŞA (1808-1876)

Sadrazamlık yapmış Osmanlı devlet adamıdır. Tanınmasını sağlayan eser, Fenelon'un yazdığı Telemak'ın Maceraları adlı kitabın tercümesi olan Tercüme-i Telemak'tır.

BEŞİR FUAT (1852-1887)

Pozitivist ve natüralist düşüncelerin Türk toplumundaki ilk temsilcisidir.

Eserleri:

Victor Hugo, Mektubat, İntikad, Voltaire, Beşer, İki Bebek, Cinayetin Esrarı, Miftah-ı Usul-i Talim

ŞAİR EŞREF (1847-1912)

Türk edebiyatının hiciv ustasıdır.

Eserleri:

Deccal, İstimdat, Şah ve Padişah, İran'da Yangın Var

MİZANCI MURAT BEY (1854-1917)

Mizan adlı gazeteyi çıkarmıştır. Tarih-i Umumi adlı tarih kitabı ünlüdür. Tanzimat Dönemi'nin gerçekçi bir panoramasını yansıtan "Turfanda mı yoksa Turfa mı" adlı tek romanında Türkiye'de ilk defa sosyal kalkınma ve ilerlemenin ilkokuldan başlamak suretiyle yukarıya doğru gerçekleştirilebileceği görüşünü ele almıştır.

SÜLEYMAN PAŞA (1838-1892)

Tanzimat Dönemi Türkçü yazarlardan biridir. Türk adı kullanılan ilk dil bilgisi kitabı olan "Sarf-ı Türki" adlı eseri yazmıştır. Diğer önemli eseri de Tarihi Alem'dir.

SADULLAH PAŞA (1838-1891)

Akıl, bilim ve tekniğe önem verir. Batıcılık fikrini benimser.

Eserleri:

Şiir: Göl (Lamartine'den çeviri)

Manzume: Ondokuzuncu Asır

AKİF PAŞA (1787-1845)

Hayatı ve şahsiyeti hakkında fazlaca bilgi yoktur. Adem kasidesi en önemli şiiridir.

Eserleri:

Anı: Tabsıra

Şiir: Adem Kasidesi